

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro 4.

A' Magyar Kurir 4-dik darabjához.

B é t s .

A' város jegyző könyveinek bizonyosága szerint a' közelebb múlt esztendőben iten összességel 11,520 ember meghalálózott. Ezek közt 2920 férjfi —, 2582 asszonyemberck, 3488 férjfi —, és 2530 asszony gyermekek voltak. Ezt a' számot az 1814-dik esztendő folytában meghalálózottaknak számával egybehasonlítván, látni való, hogy tavaly 3789-el kevesebben voltak meg, mint sem harmadivé. — A' mi azoknak a' betegségeiket illeti, 1458-an száraz betegségben, 1401 tüdő rothadásban, továbbá 869-en vízkórságban, 588-an fenenyavályában, 478-an szélütésben, 433-an érzőinhidegben, 357-en hasmenésben, 156-an torokgyékban, 115-en tüdőgyulladásban, 75-en bélgyulladásban, történetből esett halállal 64-en, veres szeplőben 61, és 12-en himlőben haltak meg.

Mind ezek közt 46 személyek 100, 's ahhoz közel járó —, egy személy 102, és egy 103 esztendőskorokban voltak.

A' városban és a' külső városokban lévő 27 plébániákban múlt esztendőben 6415 férjfi —, és 5911 asszony-gyermekek, összességel 12,326 gyermekek megkereszteltettek, azokon kívül pedig 489-en halva születettek. — Ezen számból kitettzik, hogy 1815-dik esztendőben 712 gyermekkel többen mint sem 1814-ben születtek világra.

Végére a' felljebb említett plébániákban 2437 összepárosítások, következésképen 289-tzel több mintsem 1814-ben, vüettek végre.

A' levegőnek a' mult 1815-dik esztendőnek lefolyásában volt állapotjáról, 's változásairól az ide való Cs. Kir. Csillagvizsgáló toronyban minden nap' arra rendelt három órákban tett vizsgálódásoknak következendő rezultátumai tétettek közönségekké:

A' levegőmérő (barometrum) legfeljebb állott Jan. 3-án, ugymint 23 hüvelyken, 11 lineán, 5 punctumon; legalább pedig Nov. 10-én, ugymint, 27 hüvelyken, 8 lineán, 11 ponton; következésképen a' levegőmérőnek legnagyobb változása 1 hüv. 2 lineából, és 6 pontokból állott.

Hirtelen változás a' levegőmérőn történt a' többi közt két nevezetes, ugymint Martzius 14, és 15-dik; és Nov. 20-dik napjai közt, a' midőn az, az elsőbb változaskor 24 óra alatt 6 lineával felljebb hággott, és az utóbbikor ugyan annyival alább szállott vala.

Az egész esztendőbeli vizsgálódásokból kitettzik, hogy a' levegőmérőnek közép állapotja a' Cs. Kir. Csillagvizsgáló' lakó szobájához képpes (a' melly a' viznek, az úgy nevezett Ferencz-hidja a' közép köoszlopán meghatározott, középszerű magosságú szine felett 17 Bétsi ölnyi) 28 hüvelyknyi, 49/10 linea Bétsi mértékben lett légyen.

A' Reaumur' (Romür) melegmérője (Thermometrum)' szerint, a' legnagyobb meleg volt Jun. 17-én, és Julius 19-én, mind a' két napokban tudniillik 23 1/7 gráduson állott a' zéruson fellől; legnagyobb hideg volt Dec. 8-án, 11 1/2 gráduson alól. 'S így a' legnagyobb melegből a' leg-

nagyobb hidegre való legnagyobb változás 35 grádusokból állott.

A' melegmérőn előfordult hirtelen való változások közt e' három volt a' legnevezetesebb: t. i. Aprilis 15 és 16; Aug. 6 és 7; és Dec. 7 és 8 - dik napjai közben, a' midőn a' melegmérő a' két elsőbb esetekben 8 grádussal, és az utóbbiban 9 grádussal, 24 órák alatt alább szállott vala.

A' minden hónapokban tett jegyzések szerint a' melegmérőnek középszerű állása ekképpen volt: Januariushónapjában 2 3/10 gr. 0 alól; Februáriusban 3 gr; Mártziusban 6 6/10; Ap. ben 8 9/10; Májusban 13 7/10; Juniusban 16 2/10; Juliusban 15 6/10; Augustusban 15 1/2; Septemberben 11 9/10; Octoberben 8 7/10; Novemberben 2 6/10 mindenkor a' 0 fellül; és Decemberben 2 6/10 gr. 0 alól. Az egész esztendőbeli a' melegmérőn tett vizsgálódásokból kihozható középszerű állapota a' levegőégnek volt 8 grádus a' zéruson felül.

Oly napok, a' mellyekben hó esett voltak 30; a' mellyekben eső esett, 103; a' mellyekben sűrű köd volt, 61; a' mellyekben részint közel, részint távol menydörgés hallatzott, 31; Aprilis 30 - án és Augustus 11 - dikén apró jégessé esett.

A' mi a' tsendes, minden szél nélkül való időt illeti, a' tsak 38 napokon volt, azon három órákban, mellyekben minden nap a' vizsgálódások tétetődtek vala. Mártzius 16 és 28 napjain, nem külömben December 28 - dikán is rendkívül való erős forgó szelek fujtak.

Az, a' maga emberszeretőségéről, 's abból származó tzelzásainak bételleyesítettésén való buzgóságáról közönségesen esméretes, 's mindenféle éterjedett érdemű, Könyörülő avagy Gyógyító Rend, (Misericordiae Prates), az Austriai birodalomban külömbféle helyeken lévő 's gondjára bízott 27 ispotályokban, November 1 - ső

napjától 1814 - ben fogva, Oct. utolsó napjáig 1815. összeségesen 11,24; külömbkülömbféle vallásokon lévő betegeket felvett, 's azoknak gondjokat viselte. Azok közt voltak 1137 nem katolikusok, és 29 israeliták. A' betegeknek azon számából megholtak 1074; következőképpen 10,167 - en az életekben megtartattak.

Az Eő Cs. és Kir. Felsegeknek, Dec. 31 - én dél után 2 órakortartatott *Majland* városába való inne es bémenetek ekképpen ment végbe: Jó távolságra a' várostól Eő Felsegekre egy a' vegre felütött nagy sátorbañ a' *Majland* városabeli tanáts, az azon bémenetelre rendelt késérők, a' gálahintó, 's nyergelt paripák váraoztak. Minekutánna Eő Felsegek oda jöttek volna elhagyván az utazó htntót, a' városi tanátsától, a' város kultsainak mély tisztelettel való általadatások mellett, megköszöntettek, 's azután a' gálahintóba szállottak. A' nevezett sától kezdve egész a' városig állottak a' katonák két sorban. Előre a' városi tanátsnak és az országlószeknek tagjai, 's utánnok az ország előljárója, kotsikkan, 's oldalaik mellett a' szolgálók fényes öltözetben mentek; ezek után a' Cs. Kir. szolgálók lóháton. Eő Felsegek pedig egy, hat lovas gálahintóban ültek. — Elöl hátúl menő sok kotsiban státustisztviselők voltak. Ez a' bémenés lassan lassan közelgetett a' fő templomhoz, a' mellynek ajtaján a' fő papoktól sok áldáskívánások közt, menyezet alatt fogadtattak el. Eő Felsegek, 's a' templomba vezettettek, a' hol egy számokra felépített trónusra ültek. A' Sz. Ambrus haláadó énekének elénekeltetése után, a' királyi palotába mentek Eő Felsegek.

Magyar Ország.

Eő Császári Királyi Felsege, a' királyi törvényes Tábla Assessorát *Fégh Antal*

urat, az ő megkülönböztetett érdemeire való tekintetből, királyi Tanácsosi rangra emelni méltóztatott: kegyelmesen.

A Zágrábi királyi Academiában lévő, Magyar Nyelvnek és Literaturának Professora és Vármegye. Táblabírája *Rácz István* ur, az udvari hadi tanátsnál arra ajánlotta magát, hogy ő ezen folyó, valamint az arra következő két esztendőkből is, egy a palatinális huszár regimentből való invalidus katoná, ha pedig egy olyan, azon regimentből való, nem találhatna, tehát más, ditséretesen szolgált, és súlyos sebekbe esett katonának számára, minden versben 50. forintot V. Cz. a Zágrábi hadikaszszának által adni kíván.

Zollner Ur, Ketskeméti vasáros, a haza éránt való szeretetétől ösztönözöttetvén, Czatorisky nevű gyalogregementnek, a midőn az, Erdélyország felé való útjában által marsirozott volna, 300 forintból V. Cz. álló ajándékot adott olly végre, hogy ezen summa, a fenntisztelt regiment emberei között osztattasson fel.

Niederlandi Királyság.

Brüssselben az a hír elterjedett vala, hogy *Lavalette* ur közelebb mult hónap 27-én azon városban ment volna keresztül. Némelyek állatták, hogy egy északi hatalmasságnak formaruhájában volt öltözve, 's a városban egy óráig való mulatása alatt egy, nem régiben oda jött Francia hadi tisztet meglátogatott légyen.

Más oda való ujságban ezeket találjuk, ugyan azon szókevényre nézve:

„Tegnapelőttől fogva az a hír repdesik a mi városunkban, hogy *Lavalette*

ur, néhány napokkal ez előtt e városba megérkezett, 's egy Francia Generálist, kitékörnyülállásai városunkba hoztak, meglátogatván, útját Német országba folytattalégyen. Ezek a hirtelések bizonytalanok, 's ebben az idő pontjában jó egy bizonyos egygetértő rész mesterkedéseinek kétségkedni, mellynek helyes okai vannak, hogy a maga plánumait különbféle színekbe öltöztesse. Akképpen *Reina* is, Belgyiomba való megérkezése jelentetett, pedig csak egy menedékhely keresése végett.“ — „Az egy igen emlékezetes dolog, hogy azok a három férjfiak, a kik a Bonaparte uralkodása alatt legtöbb rosszat miveltek, mind a hárman ujságírók voltak; a *Bassano* i Herczeg (*Maret*) elkezdette a maga politica pályafutását a *Logographe*; *Real*, egy úndok, *Patriot* nevezetű ujságnak irásával 1789-ben, *Regnault de St. Jean d'Angely* is ugyan azon szerentstelen időpontban egy ujságot irt, 's mind a hármona legtürhételenebb tyrannismusnak legbuzgóbb követőivé lettek vala.

Helvetzia.

Az új esztendő éjjelén, így irnak *Bazelből* Jan. 2-dik napján, ittrút dolgok történtek. Egy tsekély dolog miatt, az itt őrizetben lévő két katonák, 's a Francia Országból visszatért az ugy nevezett vereskőpönyegű Helvetziaiak között tzivódás támadott. Tegnap a kaszárnyákban szinte egymás közt kardokkal hartzoltak 's a tiszteknek minden igyekezeteik semmit nem használván, tegnap estve, 's ma reggel is a verekedés külömbkülömb helyeken ujra elkezdődött. A katonák kimondhatatlanul vannak egy más ellen felmérgesedve, 's az altiszteknek egy része is velek tart. A megölettetteknek, és sebbe esteknek száma még meg nem tudótt.